

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu: Podstawy teatrologii, wiedza o muzyce, wstęp do sztuk plastycznych

Rok akademicki: 2012/2013 Kod: HKL-1-105-s Punkty ECTS: 6

Wydział: Humanistyczny

Kierunek: Kulturoznawstwo Specjalność: —

Poziom studiów: Studia I stopnia Forma i tryb studiów: Stacjonarne

Język wykładowy: Polski Profil kształcenia: Ogólnoakademicki (A) Semestr: 1

Strona www: <http://www.wh.agh.edu.pl/main/pl/programy-zajec-i-sylabusy>

Osoba odpowiedzialna: prof. nadzw. dr hab. Dębicki Jacek (jackdeb@autocom.pl)

Osoby prowadzące:
dr Miklaszewska Joanna (jmiklas@uni.wroc.pl)
dr Ziemek Jacek (jacek.ziemek@gmail.com)

Opis efektów kształcenia dla modułu zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Powiązania z EKK	Sposób weryfikacji efektów kształcenia (forma zaliczeń)
Wiedza			
M_W001	Zna podstawowe pojęcia z dziedziny sztuk plastycznych, muzyki oraz teatru.	KL1A_W03, KL1A_W01	Kolokwium
M_W002	Zna podstawowe dziedziny sztuk plastycznych.	KL1A_W03, KL1A_W01	Kolokwium
M_W003	Zna chronologię i specyfikę formalnocyfistyczną epok artystycznych.	KL1A_W04, KL1A_W01	Kolokwium
M_W004	Zna wybrane metody badań zjawisk artystycznych.	KL1A_W18, KL1A_W07, KL1A_W06, KL1A_W02	Kolokwium
Umiejętności			
M_U002	Potrafi określić właściwą dziedzinę sztuk plastycznych dla danego artefaktu estetycznego i (w razie potrzeby) prawidłowo rozpoznać poznane techniki artystyczne.	KL1A_U04	Kolokwium
M_U003	Potrafi właściwie scharakteryzować i rozpoznać epokę artystyczną, z której pochodzi dany artefakt estetyczny.	KL1A_U01	Kolokwium

M_U004	Potrafi w sposób ogólny prawidłowo zastosować poznane podstawowe metody badań zjawisk artystycznych do analizy dzieła sztuki.	KL1A_U03, KL1A_U09	Kolokwium
M_U005	Zna podstawowe pojęcia z zakresu sztuk plastycznych i potrafi je odnieść do właściwych zjawisk artystycznych oraz artefaktów estetycznych.	KL1A_U05	Kolokwium
Kompetencje społeczne			
M_K001	Zna dogłębnie zakres posiadanej przez siebie wiedzy i nabytych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego.	KL1A_K01	Kolokwium
M_K002	Samodzielnie podejmuje i inicjuje działania profesjonalne; planuje i organizuje ich przebieg	KL1A_K07	Kolokwium
M_K005	Ma świadomość znaczenia europejskiego i świadomego dziedzictwa humanistyki dla rozumienia wydarzeń społecznych i kulturalnych. Ma świadomość refleksji humanistycznej dla kształtowania się refleksji społecznych.	KL1A_K09, KL1A_K08	Kolokwium

Matryca efektów kształcenia w odniesieniu do form zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Forma zajęć										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Inne	E-learning
Wiedza												
M_W001	Zna podstawowe pojęcia z dziedziny sztuk plastycznych, muzyki oraz teatru.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W002	Zna podstawowe dziedziny sztuk plastycznych.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W003	Zna chronologię i specyfikę formalnystylistyczną epok artystycznych.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W004	Zna wybrane metody badań zjawisk artystycznych.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności												
M_U002	Potrafi określić właściwą dziedzinę sztuk plastycznych dla danego artefaktu estetycznego i (w razie potrzeby) prawidłowo rozpoznać poznane techniki artystyczne.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_U003	Potrafi właściwie scharakteryzować i rozpoznać epokę artystyczną, z której pochodzi dany artefakt estetyczny.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U004	Potrafi w sposób ogólny prawidłowo zastosować poznane podstawowe metody badań zjawisk artystycznych do analizy dzieła sztuki.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U005	Zna podstawowe pojęcia z zakresu sztuk plastycznych i potrafi je odnieść do właściwych zjawisk artystycznych oraz artefaktów estetycznych.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne												
M_K001	Zna dogłębnie zakres posiadanej przez siebie wiedzy i nabytych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	Samodzielnie podejmuje i inicjuje działania profesjonalne; planuje i organizuje ich przebieg	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K005	Ma świadomość znaczenia europejskiego i świadomego dziedzictwa humanistyki dla rozumienia wydarzeń społecznych i kulturalnych. Ma świadomość refleksji humanistycznej dla kształtowania się refleksji społecznych.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Treść modułu zajęć (program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Wiedza o muzyce

Muzyka baroku. Opera we Włoszech i innych krajach Europy. Twórczość C. Monteverdiego. Gatunki i formy muzyki wokalnie-instrumentalnej (oratorium, kantata) oraz instrumentalnej (koncert solowy, concerto grosso, suita, sonata, fuga). Twórczość J.S. Bacha.

Opery i oratoria G.F. Händla. Klasycyzm. Symfonia klasyczna, koncert, gatunki muzyki kameralnej i fortepianowej. Opera seria i opera buffa. Twórczość J. Haydna i W.A. Mozarta.

Muzyka L. van Beethovena: symfonie, koncerty instrumentalne, sonaty fortepianowe, utwory wokalnie-instrumentalne, opera Fidelio.

Romantyzm. Gatunki muzyki orkiestrowej (m.in. symfonia programowa, poemat symfoniczny), kameralnej i fortepianowej. Pieśń solowa, opera, twórczość religijna.

Muzyka F. Schuberta. R. Schumanna, F. Mendelssohna-Bartholdy'ego.

Twórczość Fryderyka Chopina. Inspiracje chopinowskie w muzyce XX wieku. Nurt klasycyzujący w muzyce romantycznej: twórczość J. Brahmsa. Muzyka kompozytorów tzw. „szkół narodowych”. Późny romantyzm. Dramat muzyczny R. Wagnera i R. Straussa. Twórczość G. Mahlera. Muzyka przełomu XIX i XX w. oraz 1. połowy XX wieku. Impresjonizm (twórczość C. Debussy'ego, M. Ravela), neoklasycyzm (muzyka I. Strawińskiego, P. Hindemitha), dodekafonia (szkoła wiedeńska). Twórczość B. Bartóka, S. Prokofiewa, A. Skriabina, K. Szymanowskiego, D. Szostakowicza. Kierunki w muzyce 2. połowy XX wieku: serializm (P. Boulez, L. Nono), aleatoryzm (J. Cage, W. Lutosławski), sonoryzm (K. Serocki), minimalizm (S. Reich, Ph. Glass). Twórczość O. Messiaena, K. Stockhausena, K. Pendereckiego, H.M. Góreckiego, W. Kilara. Muzyka eksperymentalna, muzyka elektroniczna i multimedia.

Wykład

WSTĘP DO SZTUK PLASTYCZNYCH

Celem zajęć jest przekazanie ogólnej wiedzy z zakresu sztuk plastycznych, w tym omówienie podstawowych pojęć z dziedziny sztuk plastycznych oraz podstawowych dziedzin sztuk plastycznych. Studenci otrzymają również ogólną wiedzę o metodologii historii sztuki oraz epokach formalnystylistycznych w historii sztuki.

Program zajęć:

1. Podstawowe pojęcia z dziedziny sztuk plastycznych.
2. Podstawowe dziedziny sztuk plastycznych:
  - a. architektura (urbanistyka, architektura krajobrazu, architektura ogrodów, architektura wnętrz, architektura miejska i wiejska, architektura kultowa i świecka);
  - b. rzeźba (relief, płaskorzeźba, wypukłorzeźba, wklęsłorzeźba, rzeźba kultowa, wotywna, nagrobna, pomnikowa portretowa, ogrodowa oraz rzeźba czy plenerowa).
  - c. malarstwo (malarstwo przedstawiające, malarstwo nieprzedstawiające, malarstwo monumentalne, ścienne, plafonowe, sztalugowe, tablicowe, malarstwo miniaturowe, malarstwo polichromiczne i monochromatyczne):
    - techniki malarskie: technika olejna, akwarela, tempera, gwasz, pastel, enkaustyka, fresk, al. secco, mozaika, witraż, sgraffito, stereochromia, asemblage, collage, emballage.
  - d. rysunek (szrafowanie, lawowanie);
  - e. sgraffito;
  - f. grafika:
    - grafika artystyczna:
    - podstawowe techniki graficzne:
    - wypukłe (drzeworyt, linoryt, gipsoryt, metaloryt);
    - wklęsłe (miedzioryt, staloryt, suchoryt, mezzotinta, kamienioryt, akwaforta, akwatinta, elektrotinta);
    - płaskie (litografia, algrafia i cynkografia);
    - grafika użytkowa.
  - g. kaligrafia;
  - h. instalacja;
  - i. ceramika;
  - j. fotografika;
  - k. wzornictwo przemysłowe.
3. Chronologia i specyfika formalnystylistyczna epok artystycznych:
  - a. styl i modus w sztukach plastycznych;
  - b. historia sztuki jako historia stylu;

c. historia sztuki jako dzieje zjawisk artystycznych.

4. Metodologia badań zjawisk artystycznych:

a. metoda formalnystylistyczna;

b. Max Dvořák i historia sztuki jako historia idei (metoda formalno-treściowa);

c. Erwin Panofsky i dzieło sztuki w kontekście ikonologicznym (metoda formalno-tematyczno-treściowa);

d. semiotyka i historia sztuki; wykorzystanie semiotyki w badaniach nad sztuką;

e. strukturalizm i poststrukturalizm w historii sztuki;

f. metody badawcze współczesnej historii sztuki (The New Art History).

Wykład

Podstawy teatrologii

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z założeniami nowoczesnej wiedzy o teatrze jako zjawisku estetycznym, semiotycznym, społecznym i kulturowym. Wykład skupi się na przedstawieniu zasadniczych metodologii badania teatru – ze szczególnym uwzględnieniem badań (post)semiotycznych i komunikacyjnych. Uwzględnione zostaną najważniejsze wydarzenia w historii teatru jako spektaklu, współdziałanie sztuki teatralnej z innymi dziedzinami aktywności artystycznej oraz sytuacja teatru w obliczu inwazji mediów elektronicznych. Słuchacze zyskają umiejętność posługiwania się różnorodnymi dyskursami metodologicznymi, która pozwoli im na samodzielny opis i wartościowanie tekstów teatralnych (dramatów i ich scenicznych realizacji) od antyku poprzez teatr klasyczny po najbardziej ekstremalne zjawiska awangardowe. Przedstawione zostaną kluczowe zjawiska, przywołane fundamentalne postaci (aktorów, autorów, reżyserów, inscenizatorów oraz teoretyków) oraz opisane zasadnicze nurty. Zyskane dzięki wykładowi kompetencje mogą przydać się w ewentualnej pracy naukowej i krytycznej oraz w korzystaniu z przedstawień teatralnych w roli tzw. przeciętnego widza.

Wykład ilustrowany będzie materiałami audiowizualnymi, które ukażą całe bogactwo i skomplikowanie materii teatralnej, z którymi muszą uporać się badacze teatru oraz zwykli widzowie.

LISTA PODSTAWOWYCH ZAGADNIEŃ I PROBLEMÓW:

1. Fundamentalne pojęcia teatrologii w ujęciu semiotycznym i w świetle teorii komunikacji.
2. Teatr antyczny – ujęcie historyczne i nowoczesne realizacje sceniczne.
3. Teatr Williama Szekspira i Moliera – ujęcie historyczne i recepcja współczesna.
4. Wielka Reforma Teatru i jej wpływ na teatr współczesny.
5. Teatr realistyczny – geneza i sytuacja obecna.
6. Teatr symboliczny i postsymboliczny.
7. Teatr ekspresjonistyczny – teoria i praktyka.
8. Teoria i praktyka sceniczna Bertolta Brechta.
9. Zasady teatru postdramatycznego.
10. Happening – teoria, praktyka, perspektywy.
11. Teatr operowy – inscenizacje klasyki i dzieł współczesnych.
12. Teatr muzyczny i teatr tańca nowoczesnego.
13. Aktorstwo i reżyseria sceniczna – teoria a praktyka.
14. Monodram i fenomen stand-up.
15. Warsztat krytyka teatralnego.

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocena końcowa to średnia arytmetyczna trzech kursów wchodzących w skład modułu.

Ocena końcowa każdego kursu jest wystawiana w oparciu o uzyskany wynik z pisemnego zaliczenia

końcowego w formie kolokwium.

Podstawy teatrologii

METODA OCENY:

Wykład kończy się punktowanym egzaminem pisemno-ustnym, który egzekwuje poziom wiedzy TEORETYCZNEJ wyniesionej z wykładu oraz zalecanych lektur (obowiązkowych i uzupełniających) na poziomie PRAKTYCZNYM. Studenci przygotowują samodzielną pisemną recenzję wybranego (uzgodnionego z wykładowcą) spektaklu teatralnego, której tezy będą ustnie bronić przed wykładowcą. Punktowana będzie wiedza wyniesiona z zajęć, kultura języka, myślowa dyscyplina wywodu, umiejętności krytyczne oraz zdolność obrony własnych racji i sądów.

Subiektywny stosunek wykładowcy do opisywanego i ocenianego przez egzaminowanego spektaklu teatralnego nie będzie miał wpływu na ocenę.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Wstęp do sztuk plastycznych: Wymagana jest wiedza ogólna z zakresu sztuk plastycznych na poziomie liceum humanistycznego.

Zalecana literatura i pomoce naukowe

Wstęp do sztuk plastycznych:

- J. Białostocki, Sztuka i myśl humanistyczna, Warszawa 1966.
- T. Dobrowolski, Strukturalizm w historii sztuki, *Studia metodologiczne VI* (1969), s. 3-45.
- E. Panofsky, *Studia z historii sztuki*, Warszawa 1971.
- M. Porębski, *Ikonosfera*, Warszawa 1972.
- L. Kalinowski, *Max Dvořák i metoda badań nad sztuką*, Warszawa 1974.
- Wł. Tatarkiewicz, *Dzieje sześciu pojęć. Sztuka. Piękno. Forma. Twórczość. Odtwórczość. Przeżycie estetyczne*, Warszawa 1976.
- J. Białostocki, Kryzys pojęcia stylu, w: *Biuletyn historii sztuki*, XL (1977), s. 3-10.
- J. Białostocki, *Historia sztuki wśród nauk humanistycznych*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1980.
- J. Dębicki, *Strukturalismus in der Methodenlehre der Kunstgeschichte*, w: *Česko-slovenski strukturalismus a Viedenski scientizmus (Zbornik referátov z konferencie)*, Bratislava 1992, s. 168-183 (dla osób znających język niemiecki).
- J. Dębicki, F. Faure, D. Grünewald, A. Pimentel, *Historia sztuki. Malarstwo - rzeźba - architektura*, Warszawa 1998 (Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne) - przekład z języka francuskiego Jacek Dębicki: J. Dębicki, F. Faure, D. Grünewald, A. Pimentel, *Histoire de l'art. Architecture, sculpture et peinture*, wydane przez Hachette Livre, Paris 1995 - do historii i chronologii epok artystycznych.
- A. D'Alleva, *Metody i teorie historii sztuki*, Kraków 2008.
- *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, Warszawa 1997 (i następne wydania).

wiedza o muzyce:

- Literatura obowiązkowa: -J. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska *Historia muzyki*, t. 1-2, Kraków 1989-90
- J. Chomiński *Historia muzyki polskiej*, t. 1-2, Kraków 1995
  - J. Reiss *Mała historia muzyki*, Kraków 1946, wyd. 6. 1987
  - J. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska *Formy muzyczne*, t. 1-5, Kraków 1974-87
- Literatura uzupełniająca: -D. Gwizdalanka *Historia muzyki cz.* 1-4, Kraków 2005-2011
- M. Kowalska *ABC historii muzyki*, Kraków 2005
  - E. Fubini *Historia estetyki muzycznej*, tłum. Z. Skowron, Kraków 1997
  - Encyklopedia Muzyczna PWM. Część biograficzna*, red. E. Dziębowska, t. 1-12 oraz suplementy do 1. i 2. tomu, Kraków 1979-2012
  - M. Bukofzer *Muzyka w epoce baroku*, tłum. E. Dziębowska, Warszawa 1970
  - B. Przybyszewska-Jarmińska *Barok, cz. I: 1595-1696, Historia Muzyki Polskiej*, tom III, Warszawa 2006
  - A. Einstein *Muzyka w epoce romantyzmu*, tłum. M. i S. Jarocińscy, Warszawa 1965
  - Romantyzm 1850-1900, część druga A: I. Poniatowska Twórczość muzyczna, część druga B: E. Szczepańska-Lange Życie muzyczne w Warszawie, Historia Muzyki Polskiej*, tom V, Warszawa 2010
  - T.A. Zieliński *Style, kierunki i twórcy muzyki XX wieku*, Warszawa 1972, wyd. 2. poprawione i uzupełnione Warszawa 1980
  - K. Baculewski *Współczesność: cz. 1, 1939-1974, Historia Muzyki Polskiej*, tom VII, Warszawa 1996
  - Kultura dźwięku. Teksty o muzyce nowoczesnej*, red. Ch. Cox i D. Warner, Warszawa 2010
  - Ross A. *Reszta jest hałasem. Słuchając dwudziestego wieku*, tłum. A. Laskowski, Warszawa 2011.
  - J. Mikłaszewska *Minimalizm w muzyce polskiej*, Kraków 2003

Podstawy teatrologii

LEKTURY PODSTAWOWE:

Anne Ubersfeld - *Czytanie teatru I*. Przekład Joanna Żurowska. Warszawa 2007.

Tadeusz Pawłowski - *Happening*. Warszawa 1988.

Christopher Balme - Wprowadzenie do wiedzy o teatrze. Przekład Wojciech Dudzik, Małgorzata Leyko. Warszawa 2005.

Oliver Taplin - Tragedia grecka w działaniu. Przekład Andrzej Wojtasik. Kraków 2004.

Friedrich Durrenmatt - Problemy teatru. Przełożył Witold Wirpsza. „Dialog” 9/1961, str. 111-126.

J.L. Styan - Współczesny dramat w teorii i scenicznej praktyce. Przekład Małgorzata Sugiera. Wrocław 1995.

Hans-Thies Lehmann - Teatr postdramatyczny. Przekład Dorota Sajewska, Małgorzata Sugiera. Kraków 2009.

Erving Goffman - Analiza ramowa. Esej z organizacji doświadczenia. Przekład Stanisław Burdziej. Kraków 2010.

oraz
samodzielnie wybrana (auto)biografia aktora lub reżysera teatralno-filmowego (tytuł do wcześniejszego uzgodnienia z wykładowcą)

LEKTURY UZUPEŁNIAJĄCE:

Maciej Karpiński - Życie i śmierć na Broadwayu. Warszawa 1990.

Odette Aslan - Aktor XX wieku. Przekład Maria Olga Bieńka. Warszawa 1978.

Allardyce Nicoll - Dzieje teatru. Przekład Antoni Dębicki. Warszawa 1977.

Jean-Pierre Sarrazac - Słownik dramatu nowoczesnego i najnowszego. Przekład Mateusz Borowski, Małgorzata Sugiera, Kraków 2007.

Patrice Pavis - Współczesna inscenizacja. Źródła, tendencje, perspektywy. Przekład Piotr Olkusz. Warszawa 2011.

Lawrence Graver - Samuel Beckett. Waiting for Godot. A Student Guide. Cambridge 2004.

Erika Fischer-Lichte - History of European Drama and Theatre, London 2002.

Keir Elam - The Semiotics of Theatre and Drama. London 1980.

Phyllis Zatlin - Theatrical Translation and Film Adaptation. Clevedon-Buffalo-Toronto 2005.

Matthew Causey - Theatre and Performance in Digital Culture. London 2006.

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

Nie podano dodatkowych publikacji

Informacje dodatkowe

Brak

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	9 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	80 godz
Udział w wykładach	90 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	179 godz
Punkty ECTS za moduł	6 ECTS